

20-Giới Đủ Cách Mua Bán:

Phật tại nước Xá-vệ, lúc đó có một Phạm chí mặc áo Khâm-bà-la nhuộm Sứy-di-lâu là người quen biết trước kia với Bạt-nan-đà, Bạt-nan-đà từ xa thấy Phạm chí mặc áo này đi đến liền khởi tâm ưa thích. Sau khi hỏi thăm nhau về sức khỏe, Bạt-nan-đà liền nói với Phạm chí: “Áo Khâm-bà-la của ông rất đẹp, nếu ông có thể đổi cho tôi, tôi sẽ đưa chiếc áo Khâm-bà-la thường này cho ông”, Phạm chí nói: “Tôi đang cần dùng”, Bạt-nan-đà nói: “Pháp Phạm chí của các ông là lửa hình không có đức, cần gì mặc y đẹp”, Phạm chí nói: “Tôi cần dùng để nằm”, Bạt-nan-đà nói: “Trước kia khi còn là bạch y chúng ta là bạn thân thiết, không có vật tốt đẹp nào là không cho ông; ông cũng vậy, không có vật tốt đẹp nào là không cho tôi. Nay ông đã xuất gia lại có tâm xển tham không như ngày xưa nữa hay sao?”. Nghe Bạt-nan-đà trách như vậy nên Phạm chí cởi áo Khâm-bà-la đẹp của mình đưa cho Bạt-nan-đà, Bạt-nan-đà đưa lại áo Khâm-bà-la thường cho Phạm chí. Khi Phạm chí trở về tinh xá của mình, các Phạm chí khác trông thấy Phạm chí này mặc áo Khâm-bà-la thường liền hỏi: “Chiếc áo Khâm-bà-la đẹp của ông đâu rồi”, đáp là đã đổi rồi, liền hỏi đổi với ai, đáp là đổi với Bạt-nan-đà, liền hỏi vì sai lại cùng trao đổi, đáp: “Trước kia khi còn là bạch y, chúng tôi vốn là bạn thân thiết nên mới đổi với nhau”, các Phạm chí khác nói: “Ông bị Bạt-nan-đà gạt rồi”, Phạm chí này nói: “Nếu gạt thì tại sao còn cùng trao đổi”, các Phạm chí nói: “Áo Khâm-bà-la nhuộm Sứy-di-lâu rất quý giá không phải áo Khâm-bà-la thường có thể sánh được”, Phạm chí này nói: “Dù biết là quý giá thì tôi cũng đã đổi rồi”, các Phạm chí khác nói: “Ông hãy mau đến đó đổi lại áo Khâm-bà-la nhuộm sứy-di-lâu, chớ để chúng tôi lập mộc bảng trị tội ông”. Phạm chí này sợ bị trị tội nên vội chạy đến chỗ Bạt-nan-đà nói rằng: “Bạt-nan-đà hãy trả lại y Khâm-bà-la nhuộm Sứy-di-lâu cho tôi, y Khâm-bà-la thường này tôi trả lại cho ông”, Bạt-nan-đà nói là đã đổi với nhau rồi, Phạm chí nói: “Ông đã gạt tôi”, Bạt-nan-đà nói: “Nếu có gạt đổi thì việc cũng đã quyết định rồi”, Phạm chí nói: “Áo khâm-bà-la nhuộm Sứy-di-lâu của tôi rất quý giá, không phải áo khâm-bà-la thường của ông sánh bằng được”, Bạt-nan-đà nói: “quý hay không quý thì cũng đã đổi rồi”, Phạm chí nói: “Các bạn đồng học của tôi nói nếu tôi không đổi lại được áo về thì sẽ lập mộc bảng trị tội tôi”, Bạt-nan-đà nói: “Lập mộc bảng trị hay trị cách gì khác cũng không can gì đến tôi, việc trao đổi đã quyết định rồi thì tôi không trả lại”. Phạm chí này đòi đổi lại không được, lúc đó những người không tin Phật pháp nghe rồi liền quở trách: “Sa-môn Thích tử tự nói lành tốt có đức, tại sao đã là người xuất gia lại đi lừa gạt người xuất gia khác”; những người tín kính Phật pháp thì lại quở trách rằng: “Tại sao gọi là Tỳ kheo mà lại còn đủ cách mua bán”. Có Tỳ kheo thiếu đức tri túc hành hạnh đầu đà nghe

biết việc này tâm không vui liền đem việc này bạch Phật, Phật do nhân duyên này nhóm họp Tỳ kheo tăng rồi hỏi Bạt-nan-đà: “Thầy thật đã làm việc này phải không?” Đáp: “Thật đã làm thưa Thế tôn”, Phật liền quở trách: “Tại sao gọi là Tỳ kheo mà lại còn đủ cách mua bán”, quở trách rồi bảo các Tỳ kheo: “Do mười lợi nên kết giới cho các Tỳ kheo, từ nay giới này nên nói như sau:

Nếu Tỳ kheo đủ cách mua bán thì phạm Ni-tát-kỳ Ba-dật-đề.

Nói đủ cách mua bán là dùng vật tương tự đổi lấy vật tương tự hoặc dùng vật không tương tự đổi lấy vật không tương tự. Tương tự là dùng bát đổi bát, dùng y đổi y, dùng thời được đổi lấy thời được, phi thời được đổi lấy phi thời được... Không tương tự là dùng bát đổi y, dùng y đổi bát, dùng thời được đổi lấy phi thời được...

Tướng phạm trong giới này là nếu Tỳ kheo vì lợi mua rồi mà không bán thì phạm Đột-kiết-la, nếu vì lợi cố ý bán mà không mua cũng Đột-kiết-la; nếu vì lợi cố ý mua rồi bán lại thì phạm Ni-tát-kỳ Ba-dật-đề, vật này nên xả. Nếu Tỳ kheo dùng vàng mua bạc, dùng bạc mua vàng, dùng tiền mua thóc hay mua đồ vật khác có thể ăn được thì mỗi miếng nuốt vào miệng đều phạm Đột-kiết-la. Phật nói: “Từ nay nếu sau khi cùng nhau trao đổi vật, nếu người kia hối hận thì nên trả lại và lấy lại vật của mình”. Lúc đó Lục quần Tỳ kheo nghe Phật nói lời này rồi sau khi đổi y với người khác mặc nửa tháng làm cho hoại sắc liền đòi lại, người đổi trước kia không chịu trả lại, Lục quần liền cùng người kia tranh cãi và đánh nhau. Các Tỳ kheo đem việc này bạch Phật, Phật nói: “Nội trong bảy ngày hội hận thì trả lại, quá bảy ngày thì không nên trả lại”.

Lúc đó có người bán vải đem vải bán, Lục quần Tỳ kheo đưa ít tiền đòi mua vải tốt, người bán vải nói: “Thầy cố sao đưa ít tiền mà đòi tôi bán vải tốt, nếu người không biết giá vải sẽ chê vải của tôi và đòi giảm giá”, Phật nói: “Không được giảm giá đòi bán y tốt, nếu giảm giá đòi bán vải tốt thì phạm Đột-kiết-la. Nếu thật sự cần mua vật này thì hãy suy nghĩ kỹ rồi nói: “Tôi chỉ có bao nhiêu đây muốn mua vật này”, nói như thế cho đến Ba-lần mà người kia vẫn không chịu bán thì Tỳ kheo nên tìm tịnh nhơn nhờ họ mua giùm. Nếu tịnh nhơn không biết giá thì Tỳ kheo nên nói cho biết đã dùng ngần ấy tiền để hỏi mua, và dặn tịnh nhơn nên tính toán khi hỏi mua. Từ nay cho chúng tăng mua y, chưa nói đến Ba-lần thì được trả thêm giá”, khi trả thêm giá Tỳ kheo tâm hối nghĩ rằng: “Ta không có đoạt y của người chứ”, Phật nói: “Nói Ba-lần chưa xong, trả thêm giá không phạm”. Nếu Tỳ kheo vì lợi dùng tiền đồng, tiền chì, tiền kẽm... đủ cách mua bán đều phạm Ni-tát-kỳ Ba-dật-đề. Tỳ kheo đủ cách mua bán, nếu ít thì nên xả, nếu nhiều và có được tịnh nhơn đồng tâm thì nên nói với tịnh nhơn rằng: “Đây là vật bất tịnh nên tôi không được lấy cất, ông nên lấy cất giùm”, tịnh nhơn lấy vật rồi

nói với Tỳ kheo rằng: “Vật này cho Tỳ kheo”, Tỳ kheo nên nói: “Đây là vật bất tịnh, nếu tịnh tôi sẽ thọ”. Nếu không có được tịnh như đồng tâm nên đem vật báu dùng làm ngọa cụ cho Tăng bốn phương rồi vào trong Tăng bạch rằng: “Các Đại-đức, tôi đã đủ cách mua bán, nay phát lồ không dám che dấu, xin sám hối”, Tăng nên hỏi: “Thầy đã xả vật chưa?” Đáp là đã xả, Tăng nên hỏi: “Thầy có thấy tội không?” Đáp là thấy tội, Tăng nên nói: “Thầy nên phát lồ sám hối tội này, sau không được tái phạm”. Nếu nói chưa xả, Tăng nên bảo xả; nếu Tăng không bảo xả thì tất cả Tăng phạm Đột-kiết-la. Nếu vật này tầm thường đổi lấy vật kia quý giá tuy có lợi nhưng nếu không vì lợi thì không phạm.